

Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan lainantakaus

Kaupunkirakennelautakunta 23.04.2025 § 90
2527/02.05.06/2025

Valmistelijat / lisätiedot:
vesihuoltainsinööri Päivi Rissanen puh, 044 718 5303
talous- ja rahoitusasiantuntija Ville Levy puh, 044 718 2152
talousjohtaja Marja-Leena Martikainen puh, 044 718 2153
kaupungininsinööri Ismo Heikkinen puh, 044 718 5656
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

apulaiskaupunginjohtaja KYP Jari Kyllönen

Kaupunkirakennelautakunnalle, kaupunginhallitukselle sekä edelleen kaupunginvaltuustolle esitetään, että Kuopion kaupunki

1. päättää myöntää Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle 100 %:n omavelkaisen takauksen 700.000 euron lainalle ja lisäksi sen korkojen, viivästyskorkojen ja kulujen suorittamisen vakuudeksi 10 vuoden laina-ajalla eli vuoden 2035 loppuun saakka. Lainan takaus koskee lainaa, jonka Etelä-Kuopion vesiosuuskunta ottaa Pellesmäen vesihuoltohankkeen rakentamiseen.
2. päättää, että takauksen vakuudeksi vaaditaan Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalta 850.000 euron arvoinen yrityskiinnitys.
3. päättää, että omavelkaisesta takauksesta peritään vuosittain 0,6 % suuruinen provisio takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta 31.12. mennessä.
4. valtuuttaa kaupunginjohtajan ja hallintojohtajan allekirjoittamaan takaussopimuksen rahoituslaitoksen kanssa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus, Etelä-Kuopion vesiosuuskunta

Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan vesijohdon ja jätevesiviemärin toiminta-alue käsittää Kurkimäen länsipuoliset alueet aina Vehmasmäkeen saakka. Lisäksi osuuskunnan vesijohtoverkoston toiminta-alue ulottuu Ritisenlahdesta Kotkatlahden kautta Sotkanniemeen ja Humalajoelle. Talousvesiliittymiä on 336 ja jätevesiliittymiä 147 kiinteistöä, vesiverkostoa on noin 131 km ja viemäriverkostoa noin 46 km. Osuuskunta on perustettu vuonna 2004 ja liittymäärä kasvaa vuosittain. Toiminta-alue on hyväksytty viemärin ja veden osalta 2006, ja vuonna 2014 viemärin toiminta-alue laajeni kattamaan myös Pellesmäen ja Sotkanniemen alueen.

Vesihuoltohanke, johon osuuskunta hakee lainatakautta

Kaupunginvaltuuston 19.02.2024 hyväksymässä vesihuollon kehittämissuunnitelmassa vuoteen 2030 on määritelty Kuopion alueen vesihuollon kehittämiskohteiksi mm. pirstaloituneen vesihuoltokentän eheyttäminen, vesihuollon toimintavarmuuden parantaminen ja viemäriverkostojen laajentaminen. Vesihuoltolain 6. § velvoittaa kunnan huolehtimaan vesihuollon järjestämisestä ja tarpeellisen palvelun saatavuuden turvaamisesta.

Esitetty takaus täyttää kuntalain 129 §:ssä asetetut edellytykset. Kielletyn valtiontuen määritelmä pohjautuu Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 107 artiklan 1 kohtaan, jossa valtiontuki määritellään jäsenvaltion myöntämäksi taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetyksi tueksi, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, siltä osin kuin tuki vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Kuntalain 129–131 §:ien tarkoituksena on kansallisella tasolla säätää menettelytavoista, joilla voidaan varmistaa, että päätös tai toimenpide on markkinaehtoinen ja että siihen ei sisälly valtion tukea. Tämä ei vapauta kuntaa siitä, että sen on kansallisissa säännöksissä tarkoitettuja päätöksiä tai toimenpiteitä tehdessään otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään.

Valtiontukisäännökset on otettava huomioon kaikissa pykälän tarkoittamissa tilanteissa.

Komissio on antanut tiedonannon SEUT 107 ja 108 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina. Tiedonannon 3.2 kohdan mukaan seuraavien edellytysten täyttyminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen valtiontakausta ole valtion tukea:

- lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
- takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti
- takaus ei kata enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
- takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

Kaikkien edellä mainittujen kriteerien tulee täyttyä, jotta kyse olisi EU-valtiontukisäännösten alaisesta toiminnasta.

Kuntalaissa 126 §:ssä on määritelty kansallisesti, mitä ei ainakaan katsota EU-valtiontukisäännösten alaiseksi toiminnaksi. Kuntalain 126.2 §:n 5 momentin perusteella kunta ei hoida tehtävää kilpailutilanteessa markkinoilla ainakaan, jos toiminta perustuu lakiin perustuvaan monopoliasemaan tai muodostaa luonnollisen monopolin tai tuottaa välittömästi näihin liittyviä palveluja. Lain perusteluissa (HE 268/2014 vp s 45) on esitetty, että lakiin perustuva monopoliasema tai luonnollista monopoliasema sekä tällaiseen toimintaan välittömästi liittyvää toimintaa ei katsota hoidettavaksi kilpailutilanteessa markkinoilla, vaikka toiminta täyttäisikin muutoin esimerkiksi elinkeinotoiminnan edellytykset. Lakiin perustuvia monopoleja ovat muun muassa vesihuoltotoiminta laitoksen toiminta-alueella.

Myönnettävälle takaukselle tulee myöntämishetkellä määrittää kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika, ja takauksesta on maksettava markkinaperusteinen hinta. Takausta saa lähtökohtaisesti kattaa enintään 80 % lainan määrästä. Takauksen määrä voi kuitenkin olla myös suurempi, esimerkiksi mikäli takaus liittyy kunnan tuottamien välttämättömien peruspalvelujen järjestämiseen ja lakisääteisten tehtävien hoitamiseen.

Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalla on jakelualueella luonnollinen monopoli. Vesihuoltolain (119/2001) mukaan yhtiön toiminta-alueella ei voi olla kilpailevaa toimintaa ja sen toiminta muodostaa luonnollisen monopolin tällä alueella. Täten sen toimintaan ei sovelleta EU-valtiontukisäännöksiä mm. EU:n komission antamaa ns. takaustiedonantoa (EUVL 2008/C155/10), joka edellyttää mm. takausprovision perimistä ja takauksen rajaamista 80 prosenttiin lainan määrästä. Vesihuoltolain 2001/119 2 luvun 6 §:n mukaan kunta on viimekädessä vastuussa vesihuollon järjestämisestä, jos suurehko asukasjoukon tarve tai ympäristönsuojelulliset syyt sitä vaativat. Näin ollen kaupungin takauksen

myöntäminen Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalle voidaan katsoa olevan kuntalain mukainen.

Lainatakauksen myöntämisestä voi syntyä luottotappioita, koska on olemassa mahdollisuus, että Etelä-Kuopion vesiosuuskunta ei taloudellisesta tilanteestaan johtuen suoriudu lainan takaisinmaksusta suunnitellusti. Etelä-Kuopion vesiosuuskunnan taloudellinen tilanne on vakaa, eikä yhtiö ole valtiotukisäännösten tarkoittamalla tavalla taloudellisissa vaikeuksissa. Hankkeen myötä vesiosuuskunnalle tulevien sekä mahdollisesti tulevien uusien liittyjien myötä oletetaan yhtiön taloudellisen tilanteen säilyvän ennallaan tai paranevan. Ottaen huomioon takauksen määrä suhteessa Kuopion kaupungin talouden tunnuslukuihin, takauksen antaminen ei vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä eikä takaus muodosta kuntalain 129 §:n tarkoittamaa sellaista taloudellista riskiä, joka olisi esteenä takauksen myöntämiselle. Lisäksi takauksen myöntämisen ehdoksi asetettavalla vakuudella pienennetään niin kaupungin riskiä kuin Etelä-Kuopion vesiosuuskunnalta perittävää takausprovisiota.

Vaikutusten arviointi Ilmastovaikutuksiltaan hanke on positiivinen, sillä viemäröinnin myötä olevien sakokaivojen tyhjennyksistä aiheutuvat liikennesuoritteet poistuvat.

Liitteet

2527/2025 Etelä-Kuopion vesiosuuskunta, allekirjoitettu pöytäkirjan ote (Ei julkaista internetissä)
2527/2025 Etelä-Kuopion vesiosuuskunta, allekirjoitettu takaushakemus (Ei julkaista internetissä)
2527/2025 Vaikutusten ennakoarviointilomake Lainantakausta
2527/2025 Tilinpäätös luonnos 2024 (Ei julkaista Internetissä)

Päätöshistoria

Kaupunkirakennelautakunta 02.04.2025 § 64

Päätös

Esittelijä veti esityksen pois asialistalta.